T.C.
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-28611589-255.03-20592611 07.08.2026

Konu : Mahkeme Kararı Gereği İşlem Yapılması
(Esas No: 2025/6257)

DAĞITIM YERLERİNE

Hukuk Müşavirliğinin 24.07.2026 tarihli ve 20479072 sayılı yazısı ile gönderilen Bakanlığımız ile davacı Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA) arasında görülen davada, Danıştay 8. Dairesince 22 Ağustos 2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Orman Kanunu 16 ncı Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in çeşitli maddelerinde bulunan ibarelerin iptali ve yürütmesinin durdurulmasına ilişkin 01.07.2026 tarihli 2025/6257 esas numaralı kararı yazımız ekinde gönderilmiştir.

Anılan kararla yönetmelik değişikliği ile yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin 5 inci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri ile Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin altıncı fıkrası ve sekizinci fıkrasına eklenen "*Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz.*" ibarelerinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

Söz konusu yürütmeyi durdurma kararı gereği uygun olmayan taleplerin değerlendirmeye alınmaması hususunda,

Gereğini rica ederim.

Bekir KARACABEY
Genel Müdür

Ek: Danıştay 8. Dairesi'nin 2025/6257 Sayılı Kararı (11 Sayfa)

Dağıtım:

Orman Bölge Müdürlüklerine
İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 12D16745-9F62-454B-AF13-6B9A1183A52B Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ogm-ebys

İzin ve İrtifak Dairesi Başkanlığı
Beştepe Mahallesi Söğütözü Cad. No: 8/106560 Yenimahalle - ANKARA
Tel : +90 312 296 31 79
www.ogm.gov.tr

Bilgi için:Şafak YEKE
Mühendis
Telefon No:(312) 296 31 88

19868560 51 - 19868560 51 - 19868560 51

T.C.
D A N I Ş T A Y
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2025/6257

DAVACI VE YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI İSTEYEN : Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA)

VEKİLİ : Av. Ömer AYKUL
UETS adresi vardır.

DAVALI : Tarım ve Orman Bakanlığı

VEKİLİ : Hukuk Müşaviri Ebru SÖYLEMEZ
UETS adresi vardır.

İSTEMİN KONUSU :

22/08/2025 tarih ve 32994 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 6 ncı maddesi ile;

1) Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin "29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri" ibaresinin,
2) Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin altıncı fıkrasına eklenen "Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz." ibaresinin,
3) Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin sekizinci fıkrasına eklenen "Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz." ibaresinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI :

Dava konusu Yönetmelik değişikliğiyle otoyollar, yerleşim yerleri ve kıyılar çevresindeki ormanlarda I. ve II. grup madencilik faaliyetlerine ilişkin koruyucu yasakların kaldırıldığı, bu değişikliğin görüntü, gürültü ve toz kirliliğine yol açarak insan sağlığını, hava kalitesini ve trafik güvenliğini olumsuz etkileyeceği, önceki düzenlemenin kamu yararı amacıyla hukuki belirlilik ilkesi gözetilerek getirildiği, koruyucu hükümlerin hiçbir sınırlama öngörülmeden tamamen kaldırılmasının kamu yararını ortadan kaldırdığı, düzenlemenin Anayasa'nın 2., 5., 56., 63. ve 169. maddelerine aykırı olduğu, idarenin bir yıl geçmeden yaptığı değişikliğin gerekçesini açıklamadığı, idarenin önceki davada aynı düzenlemeleri kamu yararı ve ormanların ekosistem, sağlık ve peyzaj değerleri bakımından savunduğu, yeni düzenlemenin gerekçesiz biçimde önceki idari görüşle çeliştiği, yargı kararının dolanılması sonucunu doğurduğu, devletin sağlıklı çevreyi koruma ve toplum sağlığını güvence altına alma yükümlülüğüne aykırı olduğu, doğal güzelliklerin ve tabiat varlıklarının korunmasına ilişkin anayasal yükümlülükleri ihlal ettiği, taş ocaklarının başka alanlarda kurulmasının mümkün olduğu, kıyılar ve ana ulaşım güzergâhları çevresindeki

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

19868560 51 - 19868560 51 - 19868560 51

ormanların madenciliğe açılmasının ülkenin doğal peyzajını ve turizm potansiyelini tahrip edeceği, değişikliğin sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle bağdaşmadığı, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nden doğan peyzajı koruma yükümlülüklerine aykırı olduğu, yerleşim yerlerine yakın ormanların kaldırılmasının toplum sağlığını, ruh sağlığını ve yaşam süresini olumsuz etkileyeceği, kent ormanlarının korunmasının kamu yararı gereği olduğu, yerleşim yerlerine yakın taş ocaklarının toz ve diğer çevresel etkilerle sağlık risklerini artıracağı, 29/6 ve 29/8. fıkralara eklenen MAPEG yazısı bulunması halinde geri teslim şartının aranmayacağına ilişkin hükmün rehabilitasyon yükümlülüğünü fiilen ortadan kaldırdığı, bu düzenlemenin ormanların yeniden kazanılmasını engellediği, Maden Kanunu'nda rehabilitasyonun fiilen güvence altına alınmadığı, rehabilitasyon maliyetlerinin kamuya yüklenmesine neden olacağı, düzenlemelerin üstün kamu yararı ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI :

Usule ilişkin olarak davacının dava açmakta ehliyetinin bulunmadığı, idarelerinin yanında Orman Genel Müdürlüğünün de hasım konumuna alınması gerektiği, esas yönünden ise; Yönetmelikten çıkarılan hususların, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında ÇED Belgesi alma sürecinde ilgili kurumların görüşleri alınarak değerlendirilmesi nedeniyle aynı hususların izin verilme aşamasında tekrar değerlendirilmesinin uygulamada sorunlar oluşturduğundan Yönetmelikten çıkarıldığı, 6. ve 8. fıkralara eklenen hüküm yönünden ise; uygulama sırasında, maden sahalarında bir çok alanın yatay olarak kullanıldığı, rezervi alabilmek için çalışmaların yatay olarak ilerleyebildiği, rehabilitasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için öncelikle rezervin alınması gerektiği ve çalışma devam ederken rehabilitasyon yapılamayacağı yönünde geri dönüşler alındığı, uygulama esnasında karşılaşılan sorunların giderilmesi maksadıyla ilgili düzenlemenin yapıldığı, işlemin hukuka uygun olduğu ve davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : Mehmet Fatih TEMEL

DÜŞÜNCESİ : Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma için verilen süre geçtikten sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

USUL YÖNÜNDEN:

Davalı idarenin, husumet ve davacının ehliyetli olmadığı yönündeki iddiaları yerinde görülmemiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

ESAS YÖNÜNDEN:

İLGİLİ MEVZUAT:

T.C. Anayasası'nın **169. maddesinde;** Devletin, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyacağı ve tedbirleri alacağı, bütün ormanların gözetiminin Devlete ait olduğu, kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamayacağı, ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemeyeceği düzenlemesine yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun **27. maddesinin 2. fıkrasında,** idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

6831 sayılı Orman Kanunu'nun **16. maddesinde;** "Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, fon bedelleri hariç, bedeli alınarak Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilir. Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müktesep haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, orman içi dinlenme yerleri, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden aranması ve işletilmesi, Çevre ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin; baraj, gölet, liman ve yol gibi yapılarda dolgu amaçlı kullanacağı her türlü yapı hammaddesi üretimi için yapacağı madencilik faaliyetleri ile zorunlu tesislerinden bedel alınmaz. Ruhsatname veya imtiyaz almış olanlarla, ruhsatname veya imtiyaz alacaklar, işe başlamadan evvel çalışma sahalarını orman idaresine haber vermeye ve ormana zarar gelebilecek hallerde, orman idaresinin göstereceği tedbirleri almaya ve yapmaya mecburdurlar. Madencilik faaliyetlerinin ve faaliyetlerle ilgili her türlü yer, yol, bina ile tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya özel ormanlarda yapılmak istenmesi halinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, kullanım süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir. Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi neticesinde idareye teslim edilen veya terk edilen doğal yapısı bozulmuş orman alanları rehabilite edilir. Rehabilite maksadı ile bu alanların orman yetiştirilmek üzere inşaat, yıkıntı ve hafriyat atıkları ile doldurularak ağaçlandırmaya hazır hale getirilmesi için büyükşehir mücavir alanlarında büyükşehir belediyelerine, diğer yerlerde ise il ve ilçe belediyelerine bedeli karşılığında izin verilebilir. Maddenin uygulanması ile ilgili tanım, şekil, şart ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

1- Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin "29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri" ibaresinin iptali talebi yönünden;

24/09/2024 tarih ve 32672 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin **"Kısıtlamalar ve istisnalar" başlıklı 29. maddesinin beşinci fıkrasında** "...(5)

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

3213 sayılı Kanunun 2 nci maddesindeki I, II (a), II (b) ve II(c) Grubu madencilik faaliyetleri için zorunlu yol, su, röle istasyonu, haberleşme, doğal gaz boru hattı, enerji nakil hattı, trafo izin talepleri hariç açık işletme ile yapılan madencilik faaliyetlerine;

a) Otoyol, bölünmüş yol, il veya ilçe yerleşim alanlarının ön görünümündeki 3 kilometre mesafede kalan orman alanlarında,

b) İl ve ilçe yerleşim yerlerine en az 500 metre mesafede kalan orman alanlarında,

c) I ve II (a) Grubu madencilik faaliyetleri için meşcere tipi kapalılığı 2 ve daha yukarı olan verimli orman alanlarında,

ç) II (b) ve II(c) Grubu madencilik faaliyetleri için meşcere tipi kapalılığı 3 olan verimli orman alanlarında,

d) Deniz sahili ön görünümünde olup, kıyı kenar çizgisinden 5 kilometre mesafede kalan orman alanlarında,

izin verilmez. Ancak amenajman planlarında baltalık işletme sınıfında ve geçmiş plan dönemlerinde baltalık işletme sınıfından koruya tahvil işletme sınıfına alınan, kapalılığı 2 ve 3 rumuzu ile gösterilen meşcereler ile Maka3 rumuzlu maki sahalarında kalması halinde Değerlendirme Komisyonunca değerlendirilir. ...." hükmüne yer verilmiş iken, davaya konu düzenleme ile (a), (b) ve (d) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Davacı tarafından; söz konusu düzenlemelerle otoyollar, yerleşim yerleri ve kıyılar çevresindeki ormanlarda, kamu yararı amacıyla I. ve II. grup madencilik faaliyetlerine ilişkin olarak koruyucu hükümler getirildiği, anılan düzenlemeler getirildikten yaklaşık bir yıl sonra kaldırıldığı, idarenin bir yıl geçmeden yaptığı değişikliğin gerekçesini açıklamadığı iddia edilmektedir.

Davalı idarece; Yönetmelikten çıkarılan hususların, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında ÇED Belgesi alma sürecinde ilgili kurumların görüşleri alınarak değerlendirilmesi nedeniyle aynı hususların izin verilme aşamasında tekrar değerlendirilmesinin uygulamada sorunlar oluşturduğundan Yönetmelikten çıkarıldığı belirtilmektedir.

Hukuk devletinde, idareye tanınan idari işlem tesis etme yetkisi mutlak ve sınırsız olmayıp, işlemlerin üst hukuk normlarına, kamu yararına ve hukuken geçerli sebeplere dayanması gerekmektedir. İdari işlemlerin hukuken geçerli bir sebebe dayanması, idare hukukunun temel ilkelerindendir. İdari işlemin sebep unsurunun, diğer bir ifade ile idareyi işlem yapmaya iten nedenin değerlendirilmesi, idarenin saydamlığı, idareye güven ilkeleri ve hukuk devleti anlayışının oluşumu noktasında büyük öneme sahiptir.

Düzenleyici işlemlerin sebep unsurunu, işlemin tesisini gerekli kılan maddi ve hukuki nedenler oluşturmakta olup, idarenin yürürlükte bulunan bir düzenlemeyi değiştirmesi veya yürürlükten kaldırması halinde, bu değişikliği gerekli kılan objektif, makul ve hukuken kabul edilebilir nedenleri ortaya koyması zorunludur.

Düzenlemenin dayandığı kamu yararı değerlendirmesinin hangi nedenlerle değiştiğinin, önceki düzenlemeye esas alınan olguların hangi sebeple geçerliliğini yitirdiğinin veya yeni bir hukuki, fiili ya da teknik gerekliliğin ortaya çıktığının somut biçimde gösterilememesi durumunda, düzenleyici işlemin sebep unsurunun gerçekleştiğinden söz edilemeyeceği gibi, idarenin takdir

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda kullanıldığının kabulüne de olanak bulunmamaktadır. Bu nedenle, düzenleyici işlemlerde sebep unsurunun yargısal denetimi, idarenin yerindelik değerlendirmesinin değil, işlemi tesis etmeye sevk eden nedenlerin gerçekliğinin, hukuka uygunluğunun ve kamu yararıyla bağlantısının incelenmesini kapsamaktadır.

Diğer bir anlatımla; idari işlem tesisine ilişkin takdir yetkisi, serbestçe kullanılanabilecek bir keyfiyeti ifade etmeyip, kamu yararı ve hizmet gerekleri açısından hukuka uygun olarak temellendirilmiş olgularla desteklenmeli ve dayanak bilgi ve belgeler ortaya konulmalıdır.

Öte yandan, kamu yararı kavramı; tüm Devlet organlarının işlem ve eylemlerinin genel nitelikteki amacını ve aynı zamanda nedenini oluşturmakta, çeşitli hak ve özgürlükler açısından bir sınırlama niteliği de taşımakta olup; bu kavram genel bir ifadeyle bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yararı ifade etmektedir.

Bu kapsamda, somut olay yukarıda belirtilen temel hukuki ilkelerle birlikte ele alındığında; uyuşmazlığa konu düzenlemeler ile 3213 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen I, II-(a), II-(b) ve II-(c) grubu açık işletme madencilik faaliyetlerine, otoyol, bölünmüş yol ile il ve ilçe yerleşim alanlarının ön görünümündeki belirli mesafelerde kalan orman alanlarında, yerleşim yerlerine 500 metre mesafede bulunan orman alanlarında ve deniz sahili ön görünümünde kıyı kenar çizgisinden itibaren 5 kilometre mesafede kalan orman alanlarında izin verilmeyeceği kurala bağlanmak suretiyle, anılan alanlarda bulunan ormanların korunması amacıyla mutlak nitelikte koruyucu sınırlamalar getirildiği anlaşılmaktadır.

Anılan düzenlemelerle, özellikle yol, yerleşim yeri ve deniz sahili ön görünümünde kalan orman alanlarının korunmasındaki kamu yararı, bu alanlarda I. ve II. grup madencilik faaliyetlerinin yürütülmesinden beklenen kamu yararına göre üstün tutulmuştur.

Daha önce kamu yararı değerlendirmesi sonucu getirilen mutlak bir koruma hükmünün yürürlükten kaldırılabilmesi için, kamu yararı dengesini değiştiren yeni hukuki, fiili, teknik veya bilimsel nedenlerin somut biçimde ortaya konulması zorunludur.

Olayda, davalı idarece dava konusu değişikliğin gerekçesi olarak, Yönetmelikten çıkarılan hususların Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirildiği, aynı hususların orman izni aşamasında yeniden incelenmesinin uygulamada mükerrerliğe neden olduğu ileri sürülmüş ise de; dava konusu düzenleme ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin, ÇED sürecinde yapılacak değerlendirmeden bağımsız olarak belirli alanlarda madencilik faaliyetini doğrudan yasaklayan, kamu yararı esas alınarak getirilmiş mutlak nitelikte koruma hükümleri olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, söz konusu düzenlemeler yürürlükte bulunduğu sürece ÇED sürecinde olumlu kurum görüşü alınmış olması halinde dahi bu alanlarda madencilik faaliyetine izin verilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, ÇED sürecinde benzer değerlendirmelerin yapılması, anılan yasakların kaldırılmasını haklı kılan bir gerekçe olarak kabul edilemez.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

Öte yandan, davalı idarece, söz konusu ön görünüm alanları ile yerleşim yerlerine yakın ormanların korunmasına ilişkin önceki düzenlemeye esas alınan kamu yararı değerlendirmesinin başka hangi nedenlerle değiştiği, bu alanların korunmasını gerektiren gerekçelerin hangi yeni olgular nedeniyle ortadan kalktığı ya da bu alanlarda madencilik faaliyetine izin verilmesini gerektiren üstün bir kamu yararının ortaya çıktığı hususlarında somut, objektif ve teknik verilere dayalı herhangi bir açıklama da ortaya konulamamıştır.

Dolayısıyla, daha önce kamu yararı gözetilerek mutlak koruma altına alınan alanlara ilişkin yasakların, I. ve II. grup madencilik faaliyeti yürütülmesinde daha üstün kamu yararı bulunduğuna ilişkin somut ve objektif nedenler ortaya konulmaksızın yürürlükten kaldırılmasına ilişkin dava konusu düzenlemede, idari işlemin sebep ve amaç unsurları yönünden hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu itibarla, dava konusu işlemin bu kısmına ilişkin yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmektedir.

2- Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin altıncı fıkrasına ve sekizinci fıkrasına eklenen "Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz." ibaresinin iptali talebi yönünden;

24/09/2024 tarih ve 32672 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin **"Rehabilite" başlıklı 12. maddesinde**

" (1) İzin sahibi, madencilik faaliyeti yapacağı sahayı, rehabilitasyon projesine uygun olarak rehabilite etmek zorundadır.

(2) Rehabilite yapılacak alanın kullanım öncesi dönemde çoraklık ve verimsizlik gibi olumsuz nitelikler taşıyor olması, alanda rehabilite yapılmaması için gerekçe olarak gösterilemez.

(3) Rehabilite, madencilik faaliyetlerinin başlamasıyla birlikte başlar, madencilik faaliyetleri sırasında devam eder, iznin bittiği tarihte rehabilitenin de bitirilmesi esastır. Bu tarihte rehabilitenin bitirilemediğinin heyetçe tespit edilmesi ve izin sahibinin talebi halinde bölge müdürlüğünce bir yıl ek süre verilir. Rehabilite için verilen bu ek sürede madencilik faaliyetine izin verilmez. Bu sürede bedellerin alınmasına devam edilir. Aksi halde bu işlem orman idaresince yapılır veya yaptırılır. Yapılan masraflar ilgili ruhsata ilişkin olarak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından ruhsat sahibinden alınan bedel ve teminatlardan karşılanır. Bu bedelin yetersiz kalması halinde eksik kalan tutar izin sahibinden rızaen, ödememesi durumunda yasal yollarla tahsil edilir. Ayrıca bu sahaların rehabiliteye hazırlık maksatlı toprak dolgu izinlerine konu edilmesi halinde, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rehabilitasyon amaçlı alınan bedel ve teminatlar istenir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

(4) İzni iptal edilen maden tesis ve altyapı tesisleri bildirime gerek kalmaksızın bir yıl içerisinde izin sahibi tarafından sökülerek ormanlık alanın dışına çıkartılır. Taşınmayan maden tesis veya altyapı tesisleri izin sahibinin talebi veya orman idaresinin ihtiyaç duyması halinde eksiksiz ve bedelsiz olarak orman idaresinin sabit kıymetlerine alınabilir. Aksi takdirde bu maden tesis ve altyapı tesisleri ormanlık alanın dışına taşınarak, yapılan masrafları izin sahibinden rızaen, ödememesi durumunda yasal yollarla tahsil edilir. Maden atığı döküm alanı, pasa döküm alanı, atık barajı gibi taşınması mümkün olmayan maden tesis veya altyapı tesisleri için bu hüküm uygulanmayarak rehabilitasyon projesine göre izin sahibince rehabilite edilir. Ancak maden atığı bertaraf tesisleri için verilen izinlerde, izin alanının iptali ile ilgili olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından tesisin 15/7/2015 tarihli ve 29417 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Maden Atıkları Yönetmeliğine uygun olarak kapatılıp kapatılmadığı hakkında görüş istenir, görüş sonucuna göre izin sahibinin sorumluluğu devam eder veya sona erer.

(5) Kazı gerektiren maden arama veya rehabilitasyon projesi istenmeyen maden tesis ve altyapı tesis izinlerinde madencilik faaliyetleri ile bozulan alan izin sahibince izin öncesi topoğrafik yapı ile uyumlu hale getirilir. Aksi halde orman idaresince bu işlemler yapılır veya yaptırılır. Yapılan masraflar izin sahibinden rızaen, ödememesi durumunda yasal yollarla tahsil edilir. Ayrıca rehabilitasyon projesi istenmez.

(6) İzin sahibinin, rehabilite çalışmalarını mücbir sebepler dışında herhangi bir şekilde sürekli olarak durdurması halinde, durma nedenine bağlı olmaksızın rehabilite çalışması; işin önemi ve ivedilik durumuna göre masrafları izin sahibi tarafından karşılanarak orman idaresince tamamlanır.

(7) İznin devredilmesi durumunda söz konusu alanın rehabilite sorumluluğu yeni izin sahibi için de aynen geçerlidir.

(8) İznin herhangi bir nedenle iptal edilmesi, rehabilite sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. İzin sahibi iptal öncesi işletilen alanın rehabilite çalışmalarını izin iptal kararının tebliğinden sonraki bir yıl içerisinde bitirmekle yükümlüdür. Rehabilite için verilen sürede madencilik faaliyetine izin verilmez. Bu süre için taahhüt senedi ve bedel alınır. Aksi halde bu işlem orman idaresince yapılır veya yaptırılır. Yapılan masraflar izin sahibinden tahsil edilir.

(9) İzin verilen sahada işletme ruhsatının herhangi bir sebeple sona ermesi halinde verilen izin iptal edilir. İptal işlemi ilgiliye bildirilir. Ancak izin sahasından üretilmiş ve izin sahasında mevcut madenlerin, pasa, bakiye, atık/artık ve cürufların, ruhsat sahibince nakledilmesi için Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün uygun görüş yazısına istinaden 3213 sayılı Kanun kapsamında sayılan mücbir sebepler ve beklenmeyen haller dışında arazi izin bedeli alınarak altı ay süre ile izin verilir. Bu süre içerisinde nakledilmeyen ve ekonomik değeri olan madenlerin, pasa, bakiye, atık/artık ve cürufların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün uygun görüşüne

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

istinaden valilikler tarafından ihale ile satılması halinde de taşıma işleminin yapılması için arazi izin bedeli alınarak izin verilir." kuralına ver verilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin **"Kısıtlamalar ve istisnalar" başlıklı 29. maddesinin altıncı fıkrası** "(6) 3213 sayılı Kanunun 2 nci maddesindeki I, II (a), II (b) ve II(c) Grubu zorunlu yol, su, röle istasyonu, haberleşme, doğal gaz boru hattı, enerji nakil hattı, trafo izin talepleri hariç açık işletme ile yapılan madencilik faaliyetlerine bir ruhsat sahası içerisinde mevcut izinler ve talep edilen rehabilitasyona konu madencilik faaliyetlerinin 10 hektarı geçmesi durumunda, izinli sahaların rehabilite edilerek geri teslim edilmesinden sonra teslim edilen saha kadar aynı şartlarda izin verilir." ve **sekizinci fıkrası** "(8) 3213 sayılı Kanunun 2 nci maddesindeki açık işletme ile yapılan III. ve IV. Grup madencilik faaliyetleri kamu kurum ve kuruluşları hariç bir ruhsat sahası içerisinde mevcut izinler ve talep edilen rehabilitasyona konu madencilik faaliyetlerinin 150 hektarı geçmesi durumunda, izinli sahaların rehabilite edilerek geri teslim edilmesinden sonra teslim edilen saha kadar aynı şartlarda izin verilir." şeklinde düzenlenmiş iken; dava konusu düzenleyici işlem ile "Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz." hükmü eklenmiştir.

Davacı tarafından; MAPEG yazısı bulunması halinde geri teslim şartının aranmayacağına ilişkin hükmün rehabilitasyon yükümlülüğünü fiilen ortadan kaldırdığı, bu düzenlemenin ormanların yeniden kazanılmasını engellediği iddia edilmektedir.

Davalı idarece; uygulama sırasında, maden sahalarında bir çok alanın yatay olarak kullanıldığı, rezervi alabilmek için çalışmaların yatay olarak ilerleyebildiği, rehabilitasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için öncelikle rezervin alınması gerektiği ve çalışma devam ederken rehabilitasyon yapılamayacağı yönünde geri dönüşler alındığı, uygulama esnasında karşılaşılan sorunların giderilmesi maksadıyla ilgili düzenlemenin yapıldığı savunulmuştur.

Uyuşmazlığa konu 6. fıkra hükmü incelendiğinde; I. ve II. grup madenler yönünden, ormana rastlayan alanlarda madencilik faaliyeti için verilmiş mevcut izinler ve talep edilen izin alanı toplamı 10 hektarın altında ise yeni izin verilmesi için ek bir şart düzenlenmemiş iken, mevcut izinler ve talep edilen izin alanı toplamının 10 hektarı geçmesi durumunda yeni izin verilebilmesi için, mevcut izinli sahaların rehabilite edilerek geri teslim edilmesinden sonra teslim edilen saha kadar aynı şartlarda izin verileceği düzenlenmiştir.

Yine 8. fıkra hükmü incelendiğinde; III. ve IV. grup madenler yönünden, ormana rastlayan alanlarda madencilik faaliyeti için verilmiş mevcut izinler ve talep edilen izin alanı toplamı 150 hektarın altında ise yeni izin verilmesi için ek bir şart düzenlenmemiş iken, mevcut izinler ve talep edilen izin alanı toplamının 150 hektarı geçmesi durumunda yeni izin verilebilmesi için, mevcut izinli sahaların rehabilite edilerek geri teslim edilmesinden sonra teslim edilen saha kadar aynı şartlarda izin verileceği düzenlenmiştir.

Dava konusu düzenleme ile Yönetmeliğin 29. maddesinin altıncı ve sekizinci fıkralarına eklenen hüküm uyarınca, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi halinde, mevcut düzenlemede yeni izin verilmesinin ön koşulu olarak öngörülen "rehabilite edilerek geri teslim" şartının aranmayacağı kurala bağlanmıştır.

Davalı idarece, maden sahalarında rezervin çoğu zaman yatay doğrultuda ilerlediği, rezervin tamamı alınmadan rehabilitasyon yapılmasının teknik olarak mümkün olmadığı ve uygulamada karşılaşılan bu güçlüklerin giderilmesi amacıyla dava konusu düzenlemenin tesis edildiği belirtilmiş ise de, getirilen yeni düzenlemenin hukuki belirlilik ilkesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Hukuki güvenlik ile belirlilik ilkeleri, hukuk devletinin ön koşullarındandır. Kişilerin hukuki güvenliğini sağlamayı amaçlayan hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde Devlete güven duyabilmesini, Devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Belirlilik ilkesi ise, kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir.

Hukuk devletinde kişiler, kendilerine uygulanacak hukuk kurallarının neler olduğunu önceden bilme ve davranışlarını ona göre ayarlayabilme imkanına sahip olmalıdır. Kişilerin, haklarını kullanırken belli kısıtlamalara tabi olacağını önceden bilmesi ve bu kısıtlamaların da somut, objektif ve öngörülebilir nitelikte ve netlikte olması gerekmektedir.

Dava konusu değişiklikten önceki düzenlemede, bir ruhsat sahasında izinli alanların toplamının belirlenen sınırları aşması halinde, ancak rehabilite edilerek idareye geri teslim edilen saha kadar yeni izin verilebileceği açık ve öngörülebilir bir kurala bağlanmış; böylece hem madencilik faaliyetinin devamı hem de rehabilitasyon yükümlülüğünün belirli bir denge içerisinde yürütülmesi amaçlanmıştır.

Buna karşılık, dava konusu düzenleme ile geri teslim şartının MAPEG tarafından düzenlenecek bir yazıya bağlı olarak aranmayacağı belirtilmekle yetinilmiş; bu durumda ne kadar ilave izin verilebileceği, izin verilebilecek alan miktarının herhangi bir üst sınırının bulunup bulunmadığı, rezervin devam ettiğine ilişkin yazının alınması halinde istisnanın bir defaya mahsus mu yoksa mükerrer şekilde mi uygulanacağı, bu uygulamanın hangi süreyle devam edeceği ve rehabilitasyon yükümlülüğünün hangi aşamada yerine getirileceği hususlarında herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Bu haliyle dava konusu kural, ilave iznin sınırlarını ve uygulanma esaslarını açık ve öngörülebilir biçimde belirlememekte; idareye, geri teslim şartını aramaksızın ilave izin verilmesi konusunda kapsamı ve sınırları belirlenmemiş geniş bir takdir alanı tanımaktadır. Dolayısıyla düzenleme, hem ilgililer hem de uygulayıcı idare bakımından duraksamaya yol açabilecek niteliktedir.

Halbuki hukuk devletinin unsurlarından olan hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri gereğince, idari düzenlemelerin açık, net, anlaşılabilir, uygulanabilir ve keyfiliğe izin vermeyecek biçimde tesis edilmesi zorunludur.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

Bu nedenle, rehabilitasyon yapılmaksızın ilave izin verilmesine imkân tanıyan dava konusu düzenlemede, istisnanın kapsamı ve sınırlarının açık ve öngörülebilir şekilde belirlenmemesi nedeniyle hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerine uygunluk bulunmadığından, dava konusu düzenlemenin hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu itibarla, dava konusu işlemin bu kısmına ilişkin yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmektedir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 22/08/2025 tarih ve 32994 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 6 ncı maddesi ile; asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin "29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri" ibaresinin **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI HAKKINDAKİ İSTEMİN KABULÜNE**, oyçokluğu ile

2. Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin altıncı fıkrasına ve sekizinci fıkrasına eklenen "Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz." ibaresinin, **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI HAKKINDAKİ İSTEMİN KABULÜNE,** oyçokluğu ile

3. Kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere,

01/07/2026 tarihinde karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
İsmail Hakkı SAYIN (X)	Tülay BULGURCU	Mahmut BALLI	Oya IŞIK (X)	Mustafa Nafiz ACAR

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin

19868560 51 - 19868560 51 - 19868560 51

T.C.
D A N I Ş T A Y
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2025/6257

KARŞI OY :

(X)- Dava, 22/08/2025 tarih ve 32994 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 6 ncı maddesi ile;

1) Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin "29 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri" ibaresinin,
2) Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin altıncı fıkrasına eklenen "Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz." ibaresinin,
3) Asıl Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin sekizinci fıkrasına eklenen "Ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden rezervin bitmediği ve madencilik faaliyetinin devam ettiğine dair yazı getirilmesi durumunda geri teslim şartı aranmaz." ibaresinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

Davada 2577 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen 27. maddesinde yer alan koşulların birlikte gerçekleşmediği anlaşıldığından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerektiği oyuyla, aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkan	**Üye**
İsmail Hakkı	**Oya**
SAYIN	**IŞIK**

19868560 - 19868560 - 19868560

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden URKbfe+ - zSp2QOz - LL//LiF - JI8ZSM= ile erişebilirsin